

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสภาของเยาวชน

นางสาวณิชา ฉิมทองดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EDUCATIONAL PROVISION GUIDELINES
FOR THE PROMOTION OF YOUTH GLOBAL-MINDEDNESS

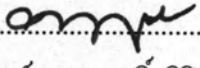
Miss Nicha Chimthongdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Development Education
Department of Educational policy, Management, and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

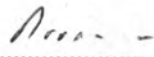
501173

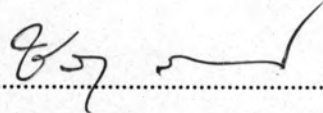
หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากลของเยาวชน
โดย นางสาวณิชา นิมทองดี
สาขาวิชา พัฒนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง

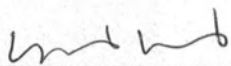
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พอทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลณีการ์ สัจกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร)

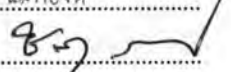
ฉิษา ฉิมทองดี : แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน. (EDUCATIONAL PROVISION GUIDELINES FOR THE PROMOTION OF YOUTH GLOBAL-MINDEDNESS)
 อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชนิตา รัศมีพลเมือง, 236 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสำนึกสากลของเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (2) เสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากเยาวชนจำนวน 2,124 คน จัดการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ในภาพรวม เยาวชนมีคะแนนสำนึกสากลอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการเป็นสมาชิกพลโลก ตามลำดับ
- 2) เยาวชนที่มีคะแนนสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีภูมิหลังต่างกันในด้าน เพศ ระดับชั้น สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม การมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม การติดตามข่าวสารต่างประเทศ การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง การเรียนภาษาต่างประเทศ ความสามารถในการพูดภาษาถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ
- 3) การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสำนึกสากลไว้ในหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดด้วยการคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ในด้านครูผู้สอน ควรส่งเสริมให้มีสำนึกสากลโดยบรรจุเนื้อหาสำนึกสากลไว้ในหลักสูตรวิชาชีพครูและจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและสนับสนุนประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีสำนึกสากลให้มากขึ้น สื่อมวลชนควรรับผิดชอบต่อข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่ากระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม และสถาบันสังคมอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน

ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
 สาขาวิชา พัฒนศึกษา
 ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิติ.....ฉิษา ฉิมทองดี
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4883677427 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD: GLOBAL-MINDEDNESS / CITIZENSHIP

NICHA CHIMTHONGDEE : EDUCATIONAL PROVISION GUIDELINES FOR THE PROMOTION OF YOUTH GLOBAL-MINDEDNESS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. CHANITA RUKSPOLLMUANG, Ph.D., 236 pp.

The purposes of this research were: 1) to study global-mindedness of youth in Bangkok and 2) to propose educational guidelines for the promotion of youth global-mindedness. The researcher employed survey research methodology using questionnaire to collect data from 2,124 high school students. Focus group and expert interview were also conducted.

Findings were as follows:

1) In general, global-mindedness scores of the youth were high. Aspects which received highest scores were acceptance of different cultures, concern of the world's problems, living peacefully with others, and being world citizenship, respectively.

2) There were significant statistical differences at 0.05 level among youth with different sex, school level, school location, grade average as well as having foreign friends, interesting in foreign news, participating in political issue discussion, studying foreign language, speaking local dialect, and taking part in international activities.

3) It was recommended that global-mindedness should be included in the content of the core and the school-based curriculum at basic education level. The learning process of this issue should be integrated in every core subject groups, especially Social Studies, Religion and Culture. The learning activity should enhance thinking process, especially analytical thinking, critical thinking, and problem-solving thinking. There should be requirement for teachers to study about global-mindedness in pre-service curriculum and attend professional training continuously. Parents should participate more in school activities relating to global-mindedness. Mass media should be more responsible for reported information. Ministry of Education should work closely with Ministry of Social Development and Human Security and Ministry of culture as well as other social institutions in providing education to promote youth global-mindedness.

Department : Educational Policy, Management, and Leadership.

Field of Study : Development Education

Academic Year : 2007

Student's Signature : Nicha Chimthongdee

Advisor's Signature : Chanita Rukspolmuang

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกจนลุล่วงไปด้วยดี จากการได้รับโอกาสและความเมตตา ตลอดจนคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากรองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล และอาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร ที่กรุณาให้คำชี้แนะเพื่อช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำและอนุญาตให้ใช้มาตรการสำนึกสากลตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านสำนึกสากลทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากล

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาพัฒนศึกษา รวมทั้งคณาจารย์ในสาขาอื่นๆ ของคณะครุศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาประสาทความรู้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย และรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ สำหรับกำลังใจและคำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ นายจตุรงค์ เปรมชัยพร นายไพฑูรย์ โกพัฒน์ตา และนายศักดิ์พัฒน์ สุขกัตติ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เขต 2 เขต 3 และผู้อำนวยการและอาจารย์จากโรงเรียนทั้ง 26 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ติดต่อประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดการดำเนินการวิจัย

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากครอบครัวฉิมทองดี รวมทั้งพี่น้องชาวพัฒนศึกษาทุกท่าน สำหรับคำปรึกษา กำลังใจและความช่วยเหลือ อันเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสำนักสากล.....	10
ตอนที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตสำนึก.....	39
ตอนที่ 3 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากล.....	45
ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับเยาวชน.....	61
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนักสากล.....	75
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
การวิจัยเชิงสำรวจ.....	84
การสนทนากลุ่ม.....	87
การสัมภาษณ์.....	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสำนักสากลของเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร	91
ผลการสำรวจสำนักสากลจากมาตรฐานสำนักสากลตามบริบทของสังคม	91
วัฒนธรรมไทย.....	
ผลการสนทนากลุ่มเยาวชน.....	134

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนักสากล ของเยาวชน.....	159
ผลการสนทนากลุ่มเยาวชน.....	159
ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	163
5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	187
การสรุปผลการวิจัย.....	187
อภิปรายผลการวิจัย.....	195
ข้อเสนอแนะ.....	203
รายการอ้างอิง.....	206
ภาคผนวก.....	216
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ.....	217
ภาคผนวก ข มาตรฐานสากลตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย.....	219
ภาคผนวก ค รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	224
ภาคผนวก ง รายชื่อเยาวชนที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม.....	226
ภาคผนวก จ แนวคำถามประกอบการสนทนากลุ่มของเยาวชน.....	228
ภาคผนวก ฉ แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	231
ภาคผนวก ช การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ.....	234
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	236

1	แนวโน้มน้ำค่านิจค่านิก.....	23
2	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	51
3	รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนวิริยารัฐวิทยาลัย.....	57
4	ขอบเขตของวัยรุ่นตามลักษณะต่างๆ.....	62
5	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
6	จำนวนมาตรสำนึกสากลที่ส่งไปและได้รับคืน.....	86
7	การแปลความหมายคะแนนสำนึกสากล.....	87
8	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเยาวชน.....	91
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม.....	97
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก.....	98
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ.....	99
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก.....	100
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสำนึกสากลของเยาวชน.....	101
14	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนระหว่างชายและหญิง.....	102
15	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน.....	103
16	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนจำแนกตามระดับชั้น.....	103
17	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามระดับชั้น.....	104
18	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกัน.....	105
19	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำแนกตามการนับถือศาสนา.....	105
20	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามการนับถือศาสนา.....	106

ตารางที่	หน้า
21	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีภูมิถิ่นกำเนิดต่างกัน..... 107
22	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่สถานภาพครอบครัวต่างกัน..... 109
23	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามสถานภาพครอบครัว..... 109
24	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน..... 110
25	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำแนกตามรายได้ครอบครัว..... 110
26	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามรายได้ครอบครัว..... 111
27	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน..... 112
28	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 113
29	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 114
30	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 114
31	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม..... 115
32	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ..... 116
33	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ..... 117
34	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม..... 118 จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ.....
35	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ..... 119 จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ.....
36	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการเป็นสมาชิกพลโลก..... 119 จำแนกตามการติดตามข่าวสารต่างประเทศ.....
37	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่พูดคุยประเด็นทางการเมืองต่างกัน..... 120
38	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการพูดคุยประเด็นทางการเมือง..... 120
39	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม..... 121 จำแนกตามการพูดคุยประเด็นทางการเมือง.....

40	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามการพูดคุยประเด็นทางการเมือง.....	122
41	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามการพูดคุยประเด็นทางการเมือง.....	123
42	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนที่มีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมต่างกัน.....	124
43	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติ หรือต่างวัฒนธรรม.....	125
44	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม.....	126
45	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม.....	127
46	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชนด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามการมีเพื่อนชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม.....	127
47	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างเยาวชนที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนภาษาต่างประเทศอื่น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ.....	128
48	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างเยาวชนที่สามารถและไม่สามารถพูดภาษาถิ่น.....	129
49	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างเยาวชนที่เคยและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ..	130
50	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลระหว่างสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา)	131
51	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา).....	131
52	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา	132
53	ค่าเฉลี่ยสำนึกสากลของเยาวชน ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา	132

สารบัญภาพ

ฉ

ภาพที่

หน้า

- 1 โลกาภิวัตน์เชิงซ้อน (Globalization as Double Movement)..... 22
- 2 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ 43
- 3 การกล่อมเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมแก่สมาชิกสังคม..... 44